

СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд на тема

„Българската композиторска школа

в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – педагогика и творчество”

за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

по музикално и танцово изкуство 8.3, специалност „Композиция“

на Денислав Христов Томов

редовен докторант на Националната музикална академия

„Проф. Панчо Владигеров“

от проф. д-р Иванка Влаева

Дисертационният труд на Денислав Томов, представен за защита, се състои от увод, девет глави, заключение, изведени приноси и десет приложения – общо 298 страници. Изследваният материал е изложен и систематизиран ясно и логично. Направеният Списък на ползваната литература съдържа 122 заглавия на кирилица и латиница (източници на български, руски, чешки, полски, немски, английски и френски езици), но в основния текст са цитирани и други допълнителни издания. Приложенията включват важни архивни документи, използвани в процеса на изследването, и допринасят съществено за приносния характер на дисертацията.

Дисертационният труд представя детайлно зараждането на идеята за обучение по композиция и нейната реализация в българското висше образование. Проследява се създаването на класа по композиция /(специалност „Композиция“ в ДМА/БДК/НМА) и развитието на учебните програми, които се опират върху натрупан опит в индивидуалното обучение и кръжочната практика. Върху базата на работа с литературни източници, архивни документи и интервюта с доайени в българската композиторска школа се предлага систематизация на методите, с които си служат преподавателите в работата си със студентите по специалност „Композиция“. Много ценно е изследването не само върху тази специалност за бъдещи

композитори, но и върху изучаването на т.нар. облигатна композиция (днес избираема дисциплина) за други специалности в НМА. Така се разширява погледът върху и изводите за развитието на обучението по композиция в посочената образователна институция.

Днес ретроспективният поглед към различни учебни дисциплини в професионалното музикално обучение и обновяването на програмите за него е сред приоритетите в областта на образованието. Все по-наръстващ е интересът към откриването и осмислянето на творческите процеси и методите за тяхното активизиране, насочване, подпомагане и развитие. Това също определя актуалността на дисертационния текст, в който основно внимание се отделя на изследването на важни творчески и методически въпроси.

Проблематиката, която разглежда Денислав Томов, е дисертабилна. В нейната структура се тръгва от общи историко-методологически въпроси към задълбочен анализ, осъществен върху базата на голямо количество документален материал. Основните приноси на дисертационния труд са свързани с цялостното представяне на обучението по композиция в НМА с посочване и сравнение на програмите и методиките за обучение през различни периоди от съществуването му. Представят се системата за избора на студентите по композиция, организацията на учебния процес и индивидуалните разбирания за обучението на композитори в академична среда. Определят се и се анализират етапите в създаването и утвърждаването на академичното обучение по специалност „Композиция“.

Отправна точка за изследване е разбирането на докторанта за гъвкавото отношение и творческото разбиране за обучението на студентите по композиция. Внимание заслужава защитената идея за обучението по композиция като обобщение, синтез и творческо надграждане на умения, получени при изучаване на комплекс от базисни музикални дисциплини, заедно с развитието на индивидуалните студентски способности. Съществени и изключително ценни са наблюденията върху цялостната концепция и индивидуалните характеристики при водене на часовете по композиция от 30-

те до 90-те години на XX век. Посочени са дискусии и решения за специалността „Композиция“, представени и анализирани са учебни планове.

Приносен характер имат направените интервюта с композитори, възпитаници на водещи преподаватели по композиция в ДМА/БДК/НМА. Много важни са изводите и задълбоченият анализ на методите на отделни преподаватели, водещи класове по композиция. Представят се осем композитори с техните методически системи и приоритетите в тях. Така особено ценна е последната глава на дисертацията, която възкресява по нов начин образите на Панчо Владигеров, Веселин Стоянов, Марин Големинов, Парашкев Хаджиев, Александър Райчев, Александър Танев, Димитър Тъпков и Пенчо Стоянов като педагози, с влияние върху цялостното изграждането на техните студенти по композиция. Релефно се очертават техни сходни идеи и методи при придобиването на композиторския занаят, както и разликите при работата с техните ученици по отношение на техническите средства и естетическите предпочитания.

По обем и съдържание дисертационният труд е иновационен, завършен и напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Той е адекватен на въведената проблематика като следва последователно логиката в изследване на поставените въпроси и задачи. Обсъжданият текст представя важна проблематика, свързана с обучението по композиция, като продължава и надгражда по нов начин съществуващото знание по изследваните въпроси. Подкрепям формулираните от докторанта научни приноси. Като отчитам актуалността на темата и приносите на дисертационния труд, убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на Денислав Христов Томов образователната и научна степен „доктор“ по музикално и танцово изкуство 8.3, специалност „Композиция“.

София, 20 март 2018 г.

Подпис:

(проф. д-р Иванка Влаева)